ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1959

Vyhlásené: 25.07.1959 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

54

Zákon
z 9. júla 1959
o múzeách a galériách

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1
Úvodné ustanovenie

Múzeá a galérie, ktorých zbierky tvoria podstatnú časť nášho kultúrneho bohatstva, majú dôležité dokumentačné, vedecké, umelecké a osvetové poslanie. Významnou kultúrno-politickou úlohou múzeí a galérií je najmä dokladať vysokú kultúrnu úroveň nášho ľudu, jeho zápasy o národnú svojbytnosť, triedne a politické boje a úspechy socialistickej výstavby. Účelom tohto zákona je zabezpečiť, aby zbierky múzeí a galérií boli zachovávané a doplňované, riadne spravované, aby sa účelne využívali a aby boli sprístupnené ľudu na poučenie, obohatenie jeho estetického cítenia a na podnecovanie k tvorivej práci pre socialistickú spoločnosť.

Múzeá a galérie

§ 2

Múzeá a galérie sú ústavy, ktoré na základe prieskumu, prípadne vedeckého výskumu plánovite zhromažďujú, odborne spravujú a vedeckými metódami spracúvajú zbierky hmotného dokladového materiálu o vývoji prírody a spoločnosti, o umeleckom tvorení alebo inom druhu ľudskej činnosti a využívajú tieto zbierky na kultúrnu a osvetovú činnosť.

§ 3

(1) Múzeá a galérie prispievajú k rozvoju vedy, vytvárajú nevyhnutné predpoklady pre svoju osvetovú činnosť a účinne napomáhajú kultúrny a hospodársky rozvoj tým, že

a) vykonávajú sústavný prieskum, prípadne vedecký výskum v svojom odbore,

b) sústavne zbierajú doklady o vývoji prírody a spoločnosti, o socialistickej výstavbe, umeleckom tvorení alebo iných druhoch ľudskej činnosti (predmety múzejnej hodnoty) s príslušnou dokumentáciou,

c) odborne uchovávajú, konzervujú a reštaurujú múzejné zbierky,

d) vedú evidenciu zbierok a odborne, prípadne vedecky ich spracúvajú.

(2) Múzeá a galérie plnia svoje osvetové poslanie tým, že svojimi vlastnými prostriedkami, t. j. predovšetkým využitím zbierok v expozíciách a na výstavách, publikačnou činnosťou, prednáškami a pod.

a) objasňujú zákonitosti vývoja prírody a spoločnosti, umeleckého tvorenia alebo iného druhu ľudskej činnosti a tak prispievajú k výchove občanov v duchu vedeckého svetového názoru;

b) podieľajú sa na zvyšovaní všeobecného i odborného vzdelania občanov, popularizujú výsledky vedeckej práce svojich odborov a propagujú úlohy výstavby socializmu;

c) starajú sa na základe sústavného poznávania svojej oblasti o rozvoj vlastivednej práce; názorným objasňovaním a zdôrazňovaním pokrokových tradícií upevňujú socialistické vlastenectvo a proletársky internacionalizmus;

d) rozvíjajú estetickú výchovu, prispievajú k rozvoju socialistickej kultúry, zvlášť umeleckej tvorby, a pomáhajú zvyšovať kultúrnu úroveň občanov.

(3) Múzeá a galérie vyvíjajú svoju činnosť v spolupráci s ústavmi a inštitúciami, spoločenskými organizáciami a za pomoci dobrovoľných spolupracovníkov; vedecký výskum vykonávajú v spolupráci s kompetentnými vedeckými ústavmi akadémií vied.

§ 4
Druhy múzeí a galérií

(1) Podľa obvodu pôsobnosti sa rozlišujú múzeá ústredné, krajské a okresné, prípadne miestne; galérie sú ústredné, krajské, prípadne okresné; podľa zamerania činnosti a obsahu zbierok sú múzeá buď špecializované, alebo vlastivedné.

(2) Špecializované múzeá a galérie vyvíjajú činnosť v jednom, prípadne v niekoľkých odboroch vedy, techniky alebo umenia. Vlastivedné múzeá vykonávajú komplexný výskum a dokumentáciu vývoja prírody a spoločnosti svojho obvodu. Galérie sústreďujú umelecké diela a ovplyvňujú estetickú výchovu a súdobú umeleckú tvorbu.

(3) Ústredné múzeá a galérie majú celoštátny význam a v svojom odbore poskytujú odbornú pomoc ostatným múzeám a galériám.

(4) Krajské, okresné a miestne múzeá a krajské a okresné galérie majú obvod pôsobnosti spravidla zhodný s obvodom príslušného národného výboru; všetky múzeá a galérie v kraji tvoria krajskú sieť. Strediskom múzejnej a vlastivednej práce v kraji sú krajské múzeum a krajská galéria, ktoré plnia v svojom odbore i vedeckovýskumné úlohy kraja a poskytujú odbornú a metodickú pomoc všetkým múzeám krajskej siete.

§ 5
Miestne pamätníky

Krajskú sieť múzeí a galérií doplňujú miestne pamätníky, ktoré ako zariadenia miestnych národných výborov sa zameriavajú na význačné udalosti alebo osobnosti.

§ 6
Národné múzeá a Národná galéria

(1) Národné múzeum a Národné technické múzeum v Prahe sú ústredné múzeá, ktorým patrí vzhľadom k ich tradíciám a ich významu pre našu vedu a kultúru predné miesto v našom múzejníctve. Sú vo svojej pôsobnosti ústredím vedeckej a metodickej múzejnej práce. To isté postavenie má Národná galéria ako galéria ústredná.

(2) Organizáciu, pôsobnosť a úlohy národných múzeí a Národnej galérie upraví Ministerstvo školstva a kultúry osobitnými štatútmi.

§ 7
Zbierky múzeí a galérií

(1) Zbierky múzeí a galérií ako súbory hmotných dokladov vedeckej alebo umeleckej hodnoty treba vo verejnom záujme ochraňovať tak, aby sa zachovali pre budúcnosť.

(2) Zbierky sa rozmnožujú vlastnou prieskumnou činnosťou múzea a galérie (nálezy), nákupom, výmenou, darmi, odkazmi a prevodom predmetov dokladovej hodnoty organizáciami štátneho socialistického sektora.

(3) Scudzovanie zbierok múzeí a galérií aj jednotlivých zbierkových predmetov vyžadujú povolenie kompetentného ministerstva, ktoré si vyžiada vyjadrenie Ústrednej múzejnej rady (§ 12).

(4) Vyradenie, preradenie a výmena zbierok i jednotlivých zbierkových predmetov sa môže vykonať jedine so súhlasom kompetentného riadiaceho orgánu.

(5) Pokiaľ v tomto zákone sa neustanovuje niečo iné, platia o zbierkach predpisy o národnom majetku.

§ 8
Vývoz predmetov múzejnej hodnoty

(1) Predmety múzejnej hodnoty smú sa vyvážať do cudziny len so zvolením Ministerstva školstva a kultúry po preskúmaní, či ich zachovanie v tuzemsku nie je vzhľadom k ich kultúrnemu významu nutné.

(2) Ministerstvo školstva a kultúry určí v dohode s Ministerstvom zahraničného obchodu a ostatnými zúčastnenými úradmi podrobnosti o vývoze predmetov múzejnej hodnoty do cudziny; môže tiež preniesť právo udeľovať súhlas na vývoz predmetov múzejnej hodnoty na výkonný orgán krajských národných výborov. Všeobecné predpisy o povoľovaní vývozu zostávajú nedotknuté.

§ 9
Predmety v užívaní múzeí a galérií

Múzeá a galérie môžu užívať súbory predmetov alebo jednotlivé predmety múzejnej hodnoty, ktoré sú buď majetkom iných organizácií, alebo osôb.

§ 10
Zriaďovanie a zrušovanie múzeí a galérií

(1) Ústredné múzeá a galérie zriaďuje vláda na návrh ministra školstva a kultúry alebo na návrh kompetentného ministra podaný v dohode s ministrom školstva a kultúry.

(2) Múzeá krajské, okresné a miestne, krajské a okresné galérie, ako aj miestne pamätníky zriaďuje výkonný orgán kompetentného národného výboru v medziach plánu krajskej siete múzeí a galérií.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia obdobne pre zrušovanie múzeí a galérií.

§ 11
Riadenie múzeí a galérií

(1) Národné múzeum, Národné technické múzeum a Národnú galériu riadi Ministerstvo školstva a kultúry. Ostatné ústredné múzeá riadi Ministerstvo školstva a kultúry, prípadne kompetentný

ústredný úrad, ktorý vykonáva opatrenia zásadnej povahy v dohode s Ministerstvom školstva a kultúry.

(2) Múzeá krajské, okresné a miestne, krajské a okresné galérie, ako aj miestne pamätníky riadia výkonné orgány kompetentných národných výborov.

(3) Ministerstvo školstva a kultúry zabezpečuje odbornú a metodickú pomoc múzeám a galériám prostredníctvom národných múzeí a Národnej galérie.

(4) Orgán, ktorý múzeum alebo galériu riadi, vydá štatút, ktorým sa podrobne určia rozsah pôsobnosti, úlohy, organizácia a spôsob hospodárenia múzea alebo galérie, a to podľa vzorového štatútu (§ 15).

§ 12
Poradné orgány

(1) Iniciatívnym a poradným orgánom ministra školstva a kultúry pre zásadné otázky múzeí a galérií je Ústredná múzejná rada; jej členov vymenúva minister školstva a kultúry. Funkcie predsedu a členov Ústrednej múzejnej rady sú čestné. Organizačný a rokovací poriadok Ústrednej múzejnej rady vydá Ministerstvo školstva a kultúry.

(2) Ako iniciatívny a poradný orgán pre múzeá, galérie a vlastivednú prácu v kraji zriaďuje rada krajského národného výboru krajskú múzejnú radu. Obdobne môže zriadiť rada okresného národného výboru okresnú múzejnú radu. Predsedu a ostatných členov múzejných rád vymenúva rada kompetentného národného výboru; ich funkcie sú čestné.

§ 13
Pracovníci múzeí a galérií

(1) Pracovníci v múzeách a galériách musia mať pre výkon svojej funkcie potrebnú politickú a odbornú kvalifikáciu. Predpisy o kvalifikačných predpokladoch vydá, pokiaľ to neprislúcha podľa osobitných predpisov do pôsobnosti iných orgánov, Ministerstvo školstva a kultúry v dohode s kompetentnými úradmi a orgánmi.

(2) Múzeá a galérie vytvárajú a organizujú aktívy dobrovoľných pracovníkov, ktorí múzeám a galériám pomáhajú v plnení ich úloh, najmä pri rozvíjaní vlastivednej práce.

§ 14
Budovy múzeí a galérií

Orgány, ktoré múzeá a galérie riadia, zabezpečujú, aby múzeá a galérie boli umiestené v budovách (miestnostiach) primeraných hodnote zbierok, úlohám múzeí, prípadne galérií a ich významu. Premiestiť múzeum alebo galériu alebo ich časť možno len vtedy, ak sa im dostane vhodné umiestenie. Budovy (miestnosti) môžu byť odňaté účelom múzea alebo galérie len so súhlasom orgánu nadriadeného tomu orgánu, ktorý múzeum alebo galériu riadi. Pri ústredných múzeách je týmto orgánom kompetentný ústredný orgán, pri Národnej galérii a pri krajských múzeách a galériách Ministerstvo školstva a kultúry.

Záverečné ustanovenia

§ 15

Ministerstvo školstva a kultúry vydá v dohode s kompetentnými ústrednými úradmi podrobné predpisy na vykonanie tohto zákona, najmä vzorové štatúty, v ktorých určí podrobnejšie úlohy, organizáciu a činnosť jednotlivých druhov múzeí a galérií, najmä v odbore vlastivednej práce,

organizačné vzťahy k inštitúciám príbuzného charakteru, smernice o zbere a správe zbierok, ich evidencii, ochrane a pod.

§ 16

Tento zákon sa nevzťahuje

a) na múzeá spoločenských organizácií,

b) na zbierky, stále výstavy a vzorkovne hospodárskych a rozpočtových organizácií.

§ 17

Tento zákon platí len v českých krajoch a nadobúda účinnosť 1.augustom 1959; vykoná ho minister školstva a kultúry v dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.